

АСПЕКТИ ВЗАЄМОДІЇ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ І ВЕРХОВНОЇ РАДИ. СПРОБА ПОСИЛЕННЯ ПРЕЗИДЕНТСЬКОЇ ВЛАДИ (1994 – 2004)

Анотація. Визначено основні моменти становлення та розвитку законодавчого органу, аспекти взаємодії Президента України і Верховної Ради та спроби Президента Л. Кучми посилити президентську владу.

Аннотация. Определены основные моменты становления и развития законодательного органа, аспекты взаимодействия Президента Украины и Верховной Рады и попытки Президента Л. Кучмы усилить президентскую власть.

Annotation. The main moments of formation and development of law-legislative body, the aspects of interaction of the President of Ukraine and the Verkhovna Rada and the attempts of President L. Kuchma to intensify the presidential power have been defined.

Ключові слова: політична реформа, Президент України, Верховна Рада України.

Складна політична ситуація в Україні вимагає від дослідників більш ретельного вивчення політичних процесів з моменту проголошення незалежності України. Аналіз років незалежності України показує, що процес розбудови держави супроводжувався постійними протистояннями гілок державної влади, спробами посилення однієї гілки влади за рахунок послаблення іншої. Вищевизначені моменти мають місце і на сучасному етапі державотворення. Актуальність теми викликана необхідністю проведення політичної реформи та вирішення проблеми розподілу влади в державі, плідної взаємодії гілок державної влади на користь українського народу.

Проблематика взаємозв'язку принципів поділу влади та взаємодії різних гілок влади знайшла відображення у монографічних дослідженнях вітчизняних науковців: О. Канівського [1], В. Шаповала [2], О. Скрипника [3], Ю. Тодики, В. Яворського [4], В. Журавського [5], В. Кременя, В. Ткаченка [6]. Проблематика реформування механізму влади й перегляду положення вищих органів державної влади в системі поділу влади розглядається в монографіях авторського колективу за ред. Н. Нижник, В. Тація, Ю. Тодики та О. Даниляна, О. Бандурки та В. Греченка [7].

Мета дослідження – охарактеризувати етапи еволюції Парламенту України, визначити їх особливості, проаналізувати політику Президента Л. Кучми щодо взаємодії з Верховною Радою України.

На підставі досліджень політологів Л. Кривенко, В. Шаповала, О. Бандурки, Українського центру економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова, на основі власних досліджень були визначені етапи еволюції Парламенту. Етапи були пов'язані з певною політичною ситуацією в країні, напрямками взаємодії гілок державної влади та визначенням їх основних моментів у законодавчих актах. Кожен етап має свої характеристики. Перший етап (1990 – 1994) визначається виключними повноваженнями Верховної Ради; другий (1994 – 1996) – зміною характеру стосунків між гілками влади (між законодавчою і виконавчою), боротьбою за правове оформлення владних повноважень у Конституції України; третій (1996 – 2000) характеризується політичною боротьбою навколо законодавчого визначення повноважень Президента та Парламенту України відповідно до Конституції України; четвертий (2000 – 2002) відзначається формуванням у 2000 р. пропрезидентської більшості, зміною керівництва Парламенту "силовим" шляхом та намагання обмежити повноваження Верховної Ради; п'ятий (2002 – 2004) – ключовою ж ознакою еволюції Парламенту вважають зміну стосунків між його опозиційною частиною та Президентом України, пов'язаних з наближенням президентських виборів 2004 р. [8, с. 3].

Дане дослідження охоплює 1994 – 2004 рр., тому актуальним у подальшому буде більш детальне дослідження другого, третього, четвертого та п'ятого етапів.

Література: 1. Каневський О. Принципи розподілу влади в механізмі сучасної демократичної держави / О. Каневський – Севастополь : Вид.-во СевДПУ, 1999. – 47 с. 2. Шаповал В. М. Парламентаризм і законодавчий процес в Україні / Шаповал В. М., Борденюк В. І., Журавльова Г. С. – К. : 2000. – 214 с. 3. Скрипнюк О. Соціальна, правова держава в Україні: проблеми теорії і практики. До 10-річчя незалежності України : монографія / Скрипнюк О. – К. : Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2000. – 600 с. 4. Тодика Ю. Н. Президент України: конституційно-правовий статус / Ю. Н. Тодика, В. Д. Яворський. – Х. : Факт, 1999. – 255 с. 5. Журавський В. С. Принципи формування та термін повноважень палат двопалатного парламенту / Журавський В. С. // Правова держава. – 2001. – Вип. 12. – 175 с. 6. Кремень В. Г. Україна: альтернативи поступу (критика історичного досвіду) / В. Г. Кремень, Д. В. Табачник, В. М. Ткаченко. – К. : АКС-ЦККАІМЕ, 1996. – 793 с. 7. Бандурка О. М. Влада в Україні на зламі другого і третього тисячоліть / О. М. Бандурка, В. А. Греченко – Х. : УВС, 2000. – 303 с. 8. Парламент в Україні: тенденції та проблеми становлення (Аналітична доповідь Центру Разумкова) // Національна безпека. – 2003. – № 2(38). – С. 2–30. 9. Виступ голови ЦВК І. Ємця при відкритті першої сесії Верховної Ради України 11 травня 1994 р. // Голос України. – 1994. – 13 травня.